

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 173/14

Λουξεμβούργο, 11 Δεκεμβρίου 2014

Απόφαση στην υπόθεση C-113/13
Azienda sanitaria locale n. 5 "Spezzino" κ.λπ. κατά San Lorenzo società
cooperativa sociale κ.λπ.

Οι υπηρεσίες επείγουσας διακομιδής ασθενών μπορούν να ανατεθούν κατά προτεραιότητα και με απευθείας ανάθεση στις εθελοντικές οργανώσεις

Προς τούτο, το σύστημα πρέπει πράγματι να συμβάλλει στην επιδίωξη των σκοπών της αλληλεγγύης και της δημοσιονομικής αποτελεσματικότητας

Η οδηγία για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών¹ έχει εφαρμογή στις δημόσιες συμβάσεις των οποίων η αξία είναι ίση ή ανώτερη από ορισμένα όρια (193 000 ευρώ για τις περισσότερες δημόσιες συμβάσεις).

Η ιταλική νομοθεσία αναγνωρίζει τη λειτουργία των εθελοντικών ενώσεων που συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων της εθνικής υγειονομικής υπηρεσίας και οργανώνει τη συμβολή τους με συμφωνίες-πλαίσιο και με συμβάσεις που συνάπτονται σε περιφερειακό επίπεδο.

Το 2010, η Λιγουρία συνήψε συμφωνία-πλαίσιο με διάφορες εθνικές ενώσεις κοινωνικής αρωγής² που εκπροσωπούσαν τοπικές εθελοντικές ενώσεις για τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ των υγειονομικών και νοσοκομειακών ιδρυμάτων και των ενώσεων αυτών. Κατ' εφαρμογή της συμφωνίας αυτής, η Azienda Sanitaria Locale n. 5 σύναψε συμβάσεις για την επείγουσα και έκτακτη διακομιδή ασθενών με τις ενώσεις μέλη της ANPAS, χωρίς την προκήρυξη διαγωνισμού. Οι συνεταιρισμοί San Lorenzo και Croce Verde Cogema ζήτησαν την ακύρωση των συμβάσεων αυτών.

Το Consiglio di Stato (Συμβούλιο Επικρατείας, Ιταλία), επιληφθέν προσφυγής που ασκήθηκε στην υπόθεση αυτή, ερωτά το Δικαστήριο εάν οι κανόνες του δικαίου της Ένωσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και οι κανόνες του ανταγωνισμού επιτρέπουν εθνική ρύθμιση η οποία παρέχει τη δυνατότητα στις τοπικές αρχές να αναθέτουν την παροχή υπηρεσιών διακομιδής ασθενών κατά προτεραιότητα και με απ' ευθείας ανάθεση, χωρίς καμία μορφή δημοσιότητας, στις συμβεβλημένες εθελοντικές οργανώσεις, οι οποίες λαμβάνουν, για την παροχή των υπηρεσιών αυτών, μόνο την επιστροφή των δαπανών στις οποίες πράγματι υποβλήθηκαν, καθώς και ενός μέρους των γενικών εξόδων³.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει κατ' αρχάς ότι η **οδηγία για τις δημόσιες συμβάσεις έχει εφαρμογή στις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και επείγουσας και έκτακτης διακομιδής ασθενών**⁴. Η περιφερειακή συμφωνία-πλαίσιο εμπίπτει στην έννοια της δημόσιας σύμβασης, ανεξαρτήτως του ότι συνήφθη για λογαριασμό φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και του ανεξαρτήτως ότι η αντιπαροχή περιορίζεται στην επιστροφή των εξόδων που δαπανήθηκαν⁵.

¹ Οδηγία 2004/18 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (ΕΕ L 134, σ. 114, και διορθωτικό, ΕΕ L 351, σ. 44)

² ANPAS (Associazione nazionale pubblica assistenza – Εθνική Ένωση Δημόσιας Αρωγής), CIPAS (Consorzio italiano pubbliche assistenze – Ιταλική κοινοπραξία Δημόσιας Αρωγής) και Croce Rossa Italiana (Ιταλικός Ερυθρός Σταυρός)

³ Τα οποία δεν συνδέονται ευθέως με τις δραστηριότητες της διακομιδής ασθενών.

⁴ Παράρτημα II Α για τις υπηρεσίες από πλευράς διακομιδής και II Β για υπηρεσίες από πλευράς ιατρικής περιθάλψεως.

⁵ Απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Δεκεμβρίου 2012, Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce κ.λπ., [C-159/11](#) (βλ. επίσης AT αριθ. [173/12](#)).

Εφόσον η αξία της περιφερειακής συμφωνίας-πλαισίου υπερβαίνει το όριο που προβλέπεται στην οδηγία, το σύνολο των κανόνων διαδικασίας της οδηγίας αυτής έχει ή δεν έχει εφαρμογή, αναλόγως του αν η αξία των υπηρεσιών διακομιδής υπερβαίνει ή όχι την αξία των ιατρικών υπηρεσιών. Εάν η αξία της περιφερειακής συμφωνίας-πλαισίου υπερβαίνει το όριο που ορίζει η οδηγία και εάν η αξία των υπηρεσιών διακομιδής υπερβαίνει την αξία των ιατρικών υπηρεσιών, η οδηγία αποκλείει την απευθείας και κατά προτεραιότητα ανάθεση των υπηρεσιών επείγουσας και έκτακτης διακομιδής ασθενών στις εθελοντικές οργανώσεις. Αντιθέτως, εάν δεν έχει υπάρξει υπέρβαση του εν λόγω ορίου ή εάν η αξία των ιατρικών υπηρεσιών είναι μεγαλύτερη από την αξία των υπηρεσιών διακομιδής (εφόσον η σύμβαση παρουσιάζει βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον), έχουν εφαρμογή μόνον οι γενικές αρχές της απαγορεύσεως των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης που απορρέουν από τη Συνθήκη, καθώς και η υποχρέωση διαφάνειας, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι η επίμαχη σύμβαση έχει βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ένα σύστημα συμβάσεων όπως αυτό που έθεσε σε εφαρμογή η Regione Liguria καταλήγει σε αποτέλεσμα αντίθετο από τους σκοπούς της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών και κωλύει τον ανόθευτο και κατά το δυνατόν ευρύτερο ανταγωνισμό στις δημόσιες συμβάσεις. Συγκεκριμένα, η ρύθμιση αυτή αποκλείει τους μη εθελοντικούς φορείς από ένα σημαντικό μέρος της αγοράς και αποβαίνει σε βάρος των επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη. Μια τέτοια διαφορετική μεταχείριση, εφόσον δεν δικαιολογείται από αντικειμενικές περιστάσεις, συνιστά έμμεση δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας.

Εντούτοις, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να ρυθμίζουν τα συστήματά τους δημόσιας υγείας και κοινωνικής ασφάλισης και σέβεται τις αρχές της καθολικότητας, της αλληλεγγύης, της οικονομικής απόδοσης και της καταλληλότητας στις οποίες βασίζεται ο τρόπος οργάνωσης των υπηρεσιών διακομιδής ασθενών της Regione Liguria.

Επομένως, οι στόχοι της διατηρήσεως, για λόγους δημόσιας υγείας, ισόρροπης και προσιτής σε όλους ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης και της αποφυγής, κατά το μέτρο του δυνατού, οποιασδήποτε διασπάθισης χρηματοοικονομικών, τεχνικών και ανθρώπινων πόρων μπορούν επίσης να δικαιολογήσουν ένα εμπόδιο στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

Τα κράτη μέλη, από την πλευρά τους, δεν μπορούν να περιορίσουν αδικαιολόγητα την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών στον τομέα της ιατρικής περιθάλψεως. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν ιδιωτικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα εκτός διαδικασίας διαγωνισμού, εφόσον η δραστηριότητα των ενώσεων ασκείται από εργαζόμενους μόνον εντός των ορίων που είναι απαραίτητα για την κανονική λειτουργία τους. Τέλος, οι εθνικές νομοθεσίες δεν μπορούν να καλύπτουν τις καταχρηστικές πρακτικές των ενώσεων ή των μελών τους.

Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, ένα κράτος μέλος μπορεί να εκτιμήσει ότι η χρησιμοποίηση εθελοντικών οργανώσεων ανταποκρίνεται στον κοινωνικό σκοπό της υπηρεσίας επείγουσας διακομιδής ασθενών και μπορεί να συμβάλει στον έλεγχο των σχετικών με την υπηρεσία αυτή δαπανών.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο καταλήγει ότι η Συνθήκη ΕΕ επιτρέπει εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει ότι οι υπηρεσίες διακομιδής ασθενών πρέπει να ανατίθενται κατά προτεραιότητα και απευθείας, χωρίς καμία δημοσιότητα, στις συμβεβλημένες οργανώσεις εθελοντισμού, στο μέτρο που το νομικό και συμβατικό πλαίσιο συμβάλλει πράγματι στον κοινωνικό σκοπό καθώς και στην επιδίωξη των σκοπών της αλληλεγγύης και της δημοσιονομικής αποτελεσματικότητας.

Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει τα ανωτέρω στοιχεία.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου.

Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582